

Rapport

Datum: 22 maart 2006

Rapportnummer: 2006/104

Klacht

Op 3 juli 2002 is verzoekers' zoon aangehouden door het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost. Verzoekers klagen erover dat:

- de politie onvoldoende onderzoek heeft verricht door na te laten enkele kinderen te horen die op het sportkamp aanwezig waren;
- de officier van justitie te 's-Hertogenbosch onvoldoende onderzoek door de politie heeft laten verrichten door enkele kinderen die op het sportkamp aanwezig waren niet te doen horen.

Beoordeling

Algemeen

Op 3 juli 2002 hielden ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost verzoekers' zoon C. (destijds 15 jaar oud) aan. C. werd ervan verdacht dat hij medeplichtig was aan de aanranding c.q. verkrachting van een 6-jarige jongen tijdens een jeugdkamp van een sportvereniging, dat van 21 tot en met 23 juni 2002 had plaatsgevonden. De officier van justitie te 's-Hertogenbosch had opdracht gegeven tot deze aanhouding buiten heterdaad.

Na zijn aanhouding werd C. op 3 juli 2002 in verzekering gesteld. Op 5 juli 2002 werd C. 's ochtends geleid voor de rechter-commissaris van het arrondissement 's-Hertogenbosch, waarna hij weer in vrijheid werd gesteld.

In zijn brief van 2 september 2002 deelde de officier van justitie C. mee dat hij niet verder zal worden vervolgd wegens het ontbreken van voldoende wettig bewijs.

Bij brief van 3 juni 2003 dienden verzoekers een klacht in bij het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost over het in hun ogen falende onderzoek van de politie, waardoor hun zoon naar hun zeggen ernstige schade was toegebracht. Verzoekers vroegen zich onder meer af waarom de politie niet meer getuigen had gehoord en waarom er geen informatie was ingewonnen bij de sportvereniging.

Volgens verzoekers zou het voorval zich op vrijdagavond 21 juni hebben voorgedaan, toen zes jongens met elkaar een kaartspel deden. Twee jongens liepen weg van de groep en verdwenen in het bos. Dit waren hoofdverdachte A. en slachtoffer B. Volgens verzoekers is hun zoon niet in het bos geweest en kon dit worden nagevraagd bij de overige jongens. Dit zou betekenen dat hun zoon het strafbare feit niet gepleegd kon hebben en dus onschuldig is, aldus verzoekers.

Nadat er tevergeefs een bemiddelingsgesprek had plaatsgevonden tussen verzoekers en een ambtenaar van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost, legde de politie hun klachten ter beoordeling voor aan de burgemeester van de gemeente Y2.

Bij brief van 11 oktober 2003 aan de burgemeester van de gemeente Y2 lieten verzoekers weten dat zij nog niets op hun klachten hadden gehoord. In deze brief gaven verzoekers aan dat zij niets meer verwachtten en dat het voor hen allemaal niet meer hoefde. Ze wilden een dikke streep onder de zaak zetten.

Op 29 juni 2004 zonden verzoekers de burgemeester van de gemeente Y2 echter een herinnering dat hun klacht nog niet was opgelost.

De burgemeester deelde verzoekers bij brief van 21 oktober 2004 mee dat verzoeker in zijn brief van 11 oktober 2003 had aangegeven geen verdere actie of reactie meer te verwachten.

Voorts wees de burgemeester verzoekers erop dat vanaf het moment dat hun zoon was aangehouden, niet de politie maar de officier van justitie de verantwoordelijke was voor het onderzoek. De politie had volgens de burgemeester gehandeld conform haar wettelijke bevoegdheden.

Ten aanzien van de reikwijdte van het onderzoek van de Nationale ombudsman wordt het volgende vooropgesteld. De rechter-commissaris heeft geoordeeld dat de aanhouding van C. rechtmatig was; verzoekers' zoon was terecht als verdachte aangemerkt. De Nationale ombudsman neemt dit oordeel (op grond van de wet) in acht. In het onderzoek van de Nationale ombudsman komt dan ook niet aan de orde de vraag of aanvullend opsporingsonderzoek in dit geval had kunnen leiden tot de conclusie dat verzoekers' zoon ten onrechte als verdachte was aangemerkt. Verder wordt het opsporingsonderzoek in de periode voor de voorgeleiding op 5 juli 2002 niet getoetst in verband met het toezicht daarop van de rechter-commissaris.

I. Ten aanzien van de politie

Bevindingen

1. In verband met de aanhouding van hun zoon C. klagen verzoekers erover dat de politie onvoldoende onderzoek heeft verricht door na te laten enkele kinderen te horen die op het sportkamp aanwezig waren op het moment dat het strafbare feit zou zijn gepleegd. Door het horen van deze kinderen zou volgens verzoekers de onschuld van hun zoon kunnen worden vastgesteld. Volgens verzoekers hebben zij, onderscheidenlijk hun zoon, expliciet bij de politie aangegeven dat een aantal kinderen de onschuld van C. zou kunnen aantonen.

2. De korpsbeheerder heeft de Nationale ombudsman bij brief van 8 augustus 2005 laten weten de klacht ongegrond te achten.

De korpsbeheerder heeft gesteld dat de politie de volgende opsporingshandelingen heeft verricht: er is gesproken met de vader van het slachtoffer, er is overleg gevoerd met de coördinator zedenzaken, er is een informatief gesprek gevoerd met de ouders van het slachtoffer en de aangifte is opgenomen van de moeder van het slachtoffer. Vervolgens is overleg gevoerd met de officier van justitie te 's-Hertogenbosch, is toestemming verkregen voor een studioverhoor en zijn afspraken gemaakt over de aanhoudingen van de verdachten. In de periode na de aanhouding van C. heeft de politie de twee verdachten gehoord, aldus de korpsbeheerder.

Op de vraag waarom bepaalde personen niet als getuige zijn gehoord, heeft de korpsbeheerder geantwoord dat de officier van justitie opdracht heeft gegeven alleen het slachtoffer en de twee verdachten te horen, om grote onrust binnen de kleine gemeenschap van de gemeente Y. te voorkomen.

3. In hun brief aan de Nationale ombudsman van 17 oktober 2005 hebben verzoekers gesteld dat zij het argument dat bepaalde personen niet zijn gehoord om onrust te voorkomen in het dorp, buitengewoon zwak vinden. Volgens verzoekers is bovendien niet voor elk verhoor toestemming nodig van de officier van justitie en had de politie op eigen initiatief in burgerkleding met de kinderen kunnen gaan praten. Verzoekers vinden het wel erg makkelijk om de verantwoordelijkheid voor het opsporingsonderzoek bij de officier van justitie neer te leggen en zijn van mening dat de politie een eigen verantwoordelijkheid heeft om een goed onderzoek te verrichten

Verzoekers hebben verder gesteld dat de politie aan waarheidsvinding moet doen en dat het aantonen van onschuld van een verdachte ver boven het voorkomen van onrust staat.

4. Een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman heeft op 22 november, 30 november en 5 december 2005 telefonisch een aantal vragen gesteld aan de betrokken politieambtenaren Da., D. Dn., P. en G. Zij hebben allen verklaard zich niet te kunnen herinneren dat C. tijdens een verhoor heeft aangegeven dat een aantal jongens dat op het sportkamp aanwezig was, een voor hem ontlastende verklaring zou kunnen afleggen. De betrokken ambtenaren hebben verder verklaard dat zij zich evenmin konden herinneren dat verzoekers tijdens een gesprek met hen hebben aangegeven dat deze jongens een voor hun zoon ontlastende verklaring zouden kunnen afleggen.

Beoordeling

5. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

6. Zowel de korpsbeheerder als de minister van Justitie hebben gesteld dat de officier van justitie opdracht heeft gegeven om alleen het slachtoffer en de twee verdachten te horen. Gelet op het feit dat de politie onder gezag van de officier van justitie staat (zie Achtergrond) en de officier van justitie de politie de opdracht had gegeven om alleen het slachtoffer en de twee verdachten te horen, is het niet onjuist dat de politie de verantwoordelijkheid voor het opsporingsonderzoek bij de officier van justitie heeft gelegd. Het kan de politie in dit geval dan ook niet worden toegerekend dat zij heeft nagelaten na de

voorgeleiding de jongens te horen. De politie heeft derhalve niet het evenredigheidsvereiste geschonden.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van het Openbaar Ministerie

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat de officier van justitie te 's-Hertogenbosch onvoldoende onderzoek door de politie heeft laten verrichten door enkele kinderen die op het sportkamp aanwezig waren, niet te laten horen.

2.1 De minister van Justitie heeft de Nationale ombudsman bij brief van 28 september 2005 laten weten verzoekers' klacht ongegrond te achten, omdat er wel voldoende onderzoek was verricht en het horen van de door verzoekers genoemde personen niet geïndiceerd was.

Volgens de minister heeft de politie voorafgaand aan de aanhouding van C. een aangifte opgenomen van de moeder van het slachtoffer, een verklaring opgenomen van de vader van het slachtoffer, een studioverhoor afgenomen van het slachtoffer en een medische verklaring met betrekking tot het slachtoffer doen opstellen. Verder is de medeverdachte aangehouden, door wiens verklaring de betrokkenheid van C. bij het strafbare feit werd bevestigd.

Op de vraag waarom bepaalde personen niet zijn gehoord, heeft de minister van Justitie laten weten dat de officier van justitie daartoe heeft besloten omdat uit de reeds afgelegde verklaringen was gebleken dat bij geen van de mogelijke getuigen sprake zou kunnen zijn van directe waarnemingen rondom de vermeende verkrachting en het slachtoffer in de kleine leefgemeenschap van de gemeente Y daardoor mogelijk verregaand gestigmatiseerd zou worden.

2.2 Op verzoek van de Nationale ombudsman heeft de minister van Justitie op 11 november 2004 een afschrift van het strafdossier overgelegd, waarbij de minister heeft

verzocht om geheimhouding van deze gegevens. De Nationale ombudsman heeft dit verzoek om geheimhouding gehonoreerd, vanwege de vertrouwelijk informatie in het strafdossier over het slachtoffer en de medeverdachte.

In dit strafdossier bevinden zich afschriften van het proces-verbaal van aangifte en processen-verbaal van verhoor van de verdachte A., het slachtoffer B. en verzoekers' zoon C. Uit geen van deze processen-verbaal blijkt dat één van deze drie personen heeft verklaard dat er andere personen getuige waren van het strafbare feit dat zou zijn gepleegd. Evenmin blijkt uit deze processen-verbaal dat andere personen een voor C. ontlastende verklaring zouden kunnen afleggen.

3. Verzoekers hebben in hun brief van 17 oktober 2005 aan de Nationale ombudsman gesteld dat het horen van de door hun genoemde personen volgens de minister niet geïndiceerd was omdat ze geen getuige van de mogelijke verkrachting zouden zijn, terwijl deze personen hun zoon wel konden ontlasten, aldus verzoekers.

Beoordeling

4. Ook deze gedraging wordt getoetst aan het evenredigheidsvereiste (zie I. onder 5.).

5. Gelet op de inhoud van de processen-verbaal bestonden er geen aanknopingspunten voor de officier van justitie om een aantal andere jongens die op het kamp aanwezig waren als getuige te laten horen. Nu het bovendien een gevoelige strafzaak betrof en de betrokkenen woonachtig zijn in een kleine woongemeenschap, kon de officier van justitie in de periode na de voorgeleiding van verzoekers' zoon in redelijkheid besluiten het te laten bij de reeds afgenomen verhoren. De officier van justitie hoefde de politie niet alsnog opdracht te geven verdere verhoren af te nemen. In zoverre heeft de officier van justitie niet in strijd met het evenredigheidsvereiste gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

6. Verzoekster heeft op 22 november 2005 evenwel verklaard dat haar zoon tijdens een verhoor heeft aangegeven dat andere jongens op het kamp een voor hem ontlastende verklaring konden afleggen. Voorts heeft verzoekster verklaard dat ook zij en haar man tijdens een eindgesprek met de politieambtenaren Da., D. Dn., P. en G. duidelijk hebben gemaakt dat andere jongens een voor hun zoon ontlastende verklaring konden afleggen (zie Bevindingen, onder I.4.).

De Nationale ombudsman is van mening dat indien deze informatie bij de politie bekend was, de politieambtenaren de officier van justitie hierover hadden moeten inlichten, waarna de officier van justitie alsnog de opdracht zou hebben moeten geven om deze jongens als getuige te horen. De Nationale ombudsman oordeelt dat indien een minderjarige verdachte dan wel diens ouders aangeven dat er ontlastend bewijsmateriaal kan worden vergaard,

van de politie en het Openbaar Ministerie mag worden verwacht dat het opsporingsonderzoek niet alleen is gericht op het vergaren van belastend bewijsmateriaal.

Tijdens het onderzoek is echter niet vast komen te staan of verzoekers en/of hun zoon bij de politie hebben aangegeven dat een aantal jongens een ontlastende verklaring zou kunnen afleggen. De betrokken ambtenaren hebben immers allen verklaard zich dit niet te kunnen herinneren. Nu niet feitelijk kan worden vastgesteld of verzoekers en/of hun zoon de politie op het eventuele ontlastende bewijsmateriaal hebben gewezen, is het voor de Nationale ombudsman in zoverre niet mogelijk een oordeel te vormen over het feit of het redelijk is dat de officier van justitie heeft nagelaten deze jongens te doen horen.

De Nationale ombudsman onthoudt zich op dit punt van het geven van een oordeel.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost is

niet gegrond ten aanzien van:

- het niet horen van een aantal kinderen.

De klacht over de onderzochte gedraging van het Openbaar Ministerie te 'sHertogenbosch is

niet gegrond ten aanzien van:

- het niet doen horen van een aantal kinderen op basis van de processen-verbaal.

Ten aanzien van het niet doen horen van een aantal kinderen op basis van de door verzoekers en/of hun zoon aangedragen getuigen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

Onderzoek

Op 2 november 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de familie X te Y, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (de burgemeester van Eindhoven), werd een onderzoek ingesteld.

Naar aanleiding van een vraag van de minister van Justitie werd het onderzoek uitgebreid met een klacht over de gedraging van het Openbaar Ministerie te 's-Hertogenbosch.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder en de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor het justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de betrokken politieambtenaren een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder en een aantal betrokken ambtenaren deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van de minister van Justitie gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen. De reactie van verzoekers gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen of aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift van 29 oktober 2004 met bijlagen over de interne klachtprocedure.
2. Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 20 juni 2005 en 21 juli 2005.
3. Standpunt van de korpsbeheerder, met bijlagen, van 17 augustus 2005.
4. Standpunt van de minister van Justitie van 28 september 2005.
5. Reactie van verzoekers van 17 oktober 2005.
6. Vertrouwelijk overgelegd strafdossier.
7. Telefonisch afgelegde verklaringen van de betrokken politieambtenaren D., Da., Dn, P. en G. van 22 november, 30 november en 5 december 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Politiewet

Artikel 13

"1. Indien de politie optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van de justitie, staat zij, tenzij in enige wet anders is bepaald, onder gezag van de officier van justitie.

2. De officier van justitie kan de betrokken ambtenaren van politie de nodige aanwijzingen geven voor de vervulling van de in het eerste lid bedoelde taken."